

Joventuts Musicals a Manacor

Bàrbara Duran Bordoy

Què són les Joventuts Musicals?

Les Joventuts Musicals no deixen de basar-se en una idea brillant però a la vegada senzilla: la promoció de nous valors i talents dins el món musical s'ha de fer, precisament, mitjançant l'oferta de concerts oberts a tothom realitzats per aquests joves músics. A la vegada, aquestes gires serveixen per formar-los dins els àmbits de caire més professional.

La desfeta durant la Segona Guerra Mundial dels circuits artístics i la necessitat de començar de bell nou encetant estructures que permetessin almenys una certa difusió artística sense comptar amb pressupostos elevats, afavoreixen el caire associacionista, educador i de participació col·lectiva que són les Joventuts Musicals a tots els indrets on s'han instaurat. I aquest caràcter fou especialment important als seus inicis.

Fundada el 1940 a Brussel·les per Marcer Cuvelier (director de la Societat Filharmònica), va ser el 1945 que es va crear la secció Internacional d'aquesta entitat, i el 1949 ja forma part dels fundadors del Consell Internacional de la Música a la UNESCO. El 1956 es va crear la secció espanyola. Joventuts Musicals és encara una entitat present a molts d'indrets del món, d'Espanya, però també de les Illes.

Al portal web de l'associació internacional es descriuen les fites de les seves activitats:

Joventuts Musicals Internacional (JMI) és la més gran de les ONG dedicades a la música juvenil al món... amb la missió de "que els joves puguin desenvolupar-se a través de la música i de totes les fronteres". Amb una àmplia gamma d'activitats, JMI ha establert quatre camps d'activitat prioritària: Joves Músics, Públic Jove, promoció juvenil i joves orquestres i ensembles.

Actualment l'organització és present a 45 països i manté contactes amb al-

tres 35. És, exactament, una xarxa internacional de promoció de la música entre els joves, sense distinció d'estils musicals. L'organització emfatitza la inclusió i cohesió social.

Encara que a Espanya el règim del general Franco controlava de manera exhaustiva les relacions culturals amb l'exterior, Joventuts Musicals d'Espanya fou fundada poc temps després de JMI: el 1952. Actualment s'estructura a manera de confederació d'associacions locals autònomes repartides per tot l'estat. És una entitat sense ànim de lucre, declarada d'utilitat pública pel consell de Ministres el 1974. La reina Sofia és l'actual presidenta d'honor.

Joventuts Musicals d'Espanya forma part de la federació internacional esmentada, que segons la UNESCO és el moviment cultural juvenil més important del món. Aquesta xarxa ofereix activitats múltiples i diversificades en tot el món, i els objectius primordials són:

- Participació musical a tots els nivells.
- Camp d'acció mundial per a l'intercanvi d'intèrprets, experts, pedagogs, animadors, repertoris, documentació i informació.
- Cooperació internacional ampliada mitjançant la UNESCO.
- Aprofundiment en totes les cultures i disciplines musicals.

El 2002 JME va celebrar cinquanta anys de tasca ininterrompuda de suport a joves músics al nostre país.

Sembla, de tota manera, que els agents encarregats de difondre la tasca de Joventuts Musicals i d'instaurar-la dins l'Estat espanyol eren ben conscients que estaven treballant en un projecte de dimensions internacionals, però que tenia sobretot un caire de difusió. La delegació de Palma començà el 1956 sota la presidència de Joan Moll Marquès, i amb Miquel Duran Pastor com a secretari general. La seva activitat sempre ha estat molt adreçada als joves, amb cursos d'interpretació, cant, música de cambra, concerts per als escolars. Mitjançant el Pòdium de Joves Intèrprets es posava els joves músics en contacte amb el públic. Posteriorment a la dècada dels seixanta, Joventuts Musicals de Palma creà el Festival Internacional Serenates d'Estiu el 1971 al castell de Bellver, a més de tres corals infantils i una de juvenil. En els moments en què Joventuts Musicals de Manacor fou fundada, obtingueren el premi Ciutat de Palma el 1960. Posteriorment, han aconseguit L'Àngel d'Or el 1986 i la medalla del Cercle de Belles Arts de Palma de Mallorca el 1985.

La delegació de Joventuts Musicals a Manacor

A Manacor, una delegació de JM va ser present del 1959 al 1964. Actualment a Mallorca (2014) encara són actives i presents les delegacions a Capdepera, Sóller i Palma. A Menorca hi ha les delegacions d'Alaior, Ciutadella, Maó i es Mercadal¹.



Figura 1. Detall de la fotografia de les coves del Drac, pàg. 13 del programa del XVII Congrés Internacional de JM, Mallorca 1963.

La dècada dels anys seixanta es caracteritzà pel creixement econòmic del país. Els tecnòcrates del govern franquista desenvoluparen un pla d'estabilització el 1959 que va suposar sobretot la reducció de la inflació, la reducció de la despesa pública i l'obtenció de crèdits i ajudes mitjançant l'entrada d'Espanya al FMI, l'Organització Europea per a la cooperació econòmica (OECE) i el Banc Internacional de Reconstrucció i Foment (BIRF). La Llei 197/1963 materialitza aquesta fita del govern, emmarcant determinades regions com a "centres i zones d'interès turístic nacional". La dictadura franquista va explotar així el turisme de sol i platja, i creà les condicions necessàries per a construir urbanitzacions i infraestructures a la costa. No és gens estrany, doncs, que durant aquests anys –cap a la meitat de la dècada dels cinquanta i dècada dels seixanta– el govern donàs suport a les iniciatives de caire cultural que podien donar llustre i un cert caràcter d'obertura internacional. Bona prova d'això és el fulltò del XVII Congrés Internacional de JM, que es va celebrar a Mallorca l'abril del 1963. Aquest

¹ Les dades són extretes de la pàgina web de Juventudes Musicales de España. Vegeu les referències bibliogràfiques. Darrera recuperació: 29-09-2014.

fulletó està farcit de belles fotografies de la Mallorca més turística: la Llotja, el castell de Bellver, el Molinar, la Cartoixa, les coves del Drac...

Rafel Nadal Nadal va ser la persona que es va fer càrrec de la secció de Manacor des dels inicis. Llavors comptava amb 29 anys, ja era el director de la Capella de Manacor. Ell sembla recordar que la fundació de la seu manacorina va estar d'alguna manera lligada al Ministeri d'Informació i Turisme² (en aquells moments era ministre Gabriel Arias-Salgado), de manera indirecta i mitjançant la delegació de Palma. Així, conta que

[...] Miquel Duran i Pastor³ va venir a veure'm, jo llavors no el coneixia i no tenia ni idea que existissin les Joventuts Musicals. Va dir que li agradava molt la música i que era el president de JM de Palma. Volien fer concerts a Palma, però també a Inca i a Manacor. A mi me va convèncer. Li vaig dir: "bono, ho podem intentar". Així, vaig cercar una junta local [...] També varen venir del Ministeri d'Informació a muntar l'escenari, varen fer una plataforma molt grossa i transportaren un piano [...]

La junta directiva de Manacor de Joventuts Musicals va quedar constituïda per les següents persones:⁴

- Rafael Nadal Nadal (president)
- Juan Segura Fuster (vicepresident primer)
- Pedro Alcover Galmés (vicepresident segon)
- Antonia Segura Santandreu (secretària)
- Miquel Tous Nadal (vicesecretari)
- Joaquin Cubells Sureda (tresorer)
- Jaume Piña Aguiló (comptador)
- Rafel Ferrer Massanet (premsa i propaganda)

Vocals:

- Francisca Pilar Oliver Nadal
- Juan Bauza Mestres
- Juan Morey Bonet

2 Els records de R. Nadal són clars en aquest sentit, encara que ho relaciona amb Fraga Iribarne, que va ser el següent ministre. Però sí que ell ho lliga clarament al Ministeri d'Informació i Turisme, com si les iniciatives provinguessin d'aquest ministeri i li arribaren mitjançant al gestió de Rafel Duran. Efectivament, durant l'any 1962 Fraga Iribarne va visitar les coves, amb un concert al Llac Martel seguit d'un àpat a l'Hotel Perelló. (*Arriba*, núm. 1285, 9/02/1963). Eren els moments en què es preparava el Congrés Internacional de FJMI a Mallorca.

3 Rafel Nadal el conegué personalment. Ell sembla recordar que era el president llavors, però Rafel Duran apareix a la fundació de les JM de Palma el 1956 com a secretari.

4 Hem conservat els noms tal com apareixen a l'acta.

- Alfonso Puerto Pastor
- Antoni Riera Nadal
- Miquel Àngel Riera Nadal
- Jose Ros Sancho

Molts dels noms apareixen lligats a diferents esdeveniments culturals i artístics de Manacor. Són persones compromeses amb el món cultural, encara que probablement els interessos de cadascun eren diferents, i no tenien per què estar lligats directament amb el món artístic. Destaca sobretot la presència de Miquel Àngel Riera Nadal, que sempre mantingué una ferma amistat personal amb Rafel Nadal; el seu germà Antoni Riera, artista plàstic involucrat amb moltes activitats; el compositor Josep Ros; Alfonso Puerto, i el violinista Jaume Piña. Rafel Nadal parla de la presència de Rafel Ferrer Massanet com a cap de premsa i propaganda:

[...] Rafel Ferrer tenia unes condicions innates com a periodista. A la junta hi havia gent amb un cert pes local: Miquel Àngel Riera, el metge Suau... i pensava que hi podria fer una bona feina. Quan hi va haver un Congrés Internacional es va instal·lar a Palma, i tot el referent al Concurs Internacional de piano de la Federació Internacional de Joventuts Musicals arribava a publicitat, a Barcelona, a Madrid, fins i tot abans que EFE!...

L'acceptació de Joventuts Musicals dins Manacor fou clara, perquè la premsa de l'època recull tots els concerts amb detall. L'oferta variada dels concerts devia contrastar fortament amb l'ambient de poble allunyat de Palma, però que –no ho oblidem– tenia una llarga tradició musical de participació popular.

Mestre Nadal afirma:

Hi havia una llista de socis. Però sempre hi havia molta gent, no pagaven res pels concerts, sempre hi va haver una gentada [...]

No s'ha de pensar que just s'oferien activitats de caire musical. Entre les aportacions de JM Manacor cal destacar la creació del premi literari Antoni Maria Alcover, ja que l'any 1962 fou l'any del centenari del seu naixement. També hi trobam recitals poètics, projecció de cinema, funcions teatrals i encara més activitats, com excursions, lectures, conferències, audicions musicals. La secció manacorina que mestre Nadal presidia també era capaç de dinamitzar, des de l'entitat, molts aspectes culturals de la ciutat, que així trobaven un marc clar per manifestar-se.

Els premis literaris Mossèn Alcover són amplament tractats a la premsa local, però amb un especial esment per part del *Perlas y Cuevas*, que se'n fa ressò al detall i a més publica entrevistes amb els guanyadors: Rafel Ferrer Massanet formà part d'alguns dels jurats. Sembla que la fundació el 1963 dels Premis Ciutat de Manacor va llevar protagonisme als altres premis i centrà, d'alguna

manera, les novetats i propostes literàries. Potser l'èxit dels premis Mossèn Alcover va empènyer a “institucionalitzar” aquestes iniciatives. Està clar que dues iniciatives molt semblants en el mateix poble difícilment poden coexistir. La desaparició de la delegació local de Joventuts afavorí la presència, en aquells moments, dels Ciutat de Manacor.

Una proposta cultural també lligada a Joventuts Musicals fou el grup escènic El Farol. Dirigit per Antoni Mus, les obres interpretades eren més d'avantguarda (en el sentit d'estar allunyades del repertori habitual del Teatre Principal, o de les propostes⁵ que fins llavors havia dut a terme l'Agrupació Artística –per posar un exemple, programaren un homenatge a Cocteau).

El Cineclub Aries també hi és present, encara que trobà dificultats per a poder sobreviure. Està clar que no era una de les activitats principals de Joventuts Musicals, però aquestes activitats es lligaven de manera que els socis de Joventuts eren també possibles assistents a les sessions de cinema. Una de les propostes, els darrers anys, fou federar (des de la Direcció General de Cinematografia) el cineclub de manera que pogués tenir les subvencions que altres cineclubs tenien.⁶

El que sí va fer Joventuts Musicals va ser usar espais diferents. En una ciutat petita, on el Teatre Principal està a punt de desaparèixer, cobren protagonisme espais alternatius: des del Salón Fénix a la Sala Imperial, el Cinema Goya, l'entrada a les coves dels Hams (“socavón”), les coves del Drac, cafeteries com la Milán o Sa Granja, el mateix Teatre Principal, el saló d'actes de l'Ajuntament, el claustre, el saló de les germanes franciscanes, del col·legi Ramon Llull... es va cercar rendiment a tots els espais imaginables. Vists els temps, la col·laboració amb l'església és clara en diferents moments i àmbits: hi tingueren cabuda, també, exposicions pictòriques, de diapositives i diorames (relacionades amb el centenari del Sant Crist, per exemple).

Així, el 15 de novembre de 1959 és el concert inaugural. Des del butlletí⁷ de la pròpia associació es classifiquen les realitzacions en tres cursos (1959-1962). Malgrat que aquest butlletí fa referència a activitats fins al 1962, s'estengueren fins al 1964. Exposam a continuació una llista dels actes promoguts per JM de Manacor, que ens serveix per fer un repàs de tot el que varen aportar cultural-

5 A la premsa de l'època hi ha referències a algunes trobades a casa d'Antoni Mus. Com que no estaven obertes al públic i es tractava més aviat de trobades artístiques entre un grup d'amics i simpatitzants, no les hem incloses.

6 “Crisis en el Cineclub Aries”, publicat a *Arriba*, núm. 1328, 7/12/1963.

7 “Realizaciones de la delegación de Manacor”. Vegeu les referències bibliogràfiques.

ment al Manacor dels anys seixanta.⁸

Primer curs de JM Manacor (1959-1960)

15/11/1959	Acte inaugural. Ursula Bagdasarjanz, violinista, acompanyada per Bela Eiser	Bach, Nardini, Othmar Schoeck i Bela Bartok	Sala Imperial
5/12/1959	Funció cinematogràfica <i>El silencio es oro</i> , de René Clair	Projectada en col·laboració amb el cineclub Aries	Saló d'actes del col·legi Ramon Llull
27/12/1959	Concert d'orgue. Mossèn Antoni Matheu	Obres de Bach i Jean Alain	Convent dels pares dominicis
31/12/1959 al 6/01/1960	Exposició d'olis	José Navarro Ferrero, pintor d'Alacant que havia obtingut el premi de la Exposición provincial de Alicante i formava part del grup "Rotgle obert", del Movimiento artistico del Mediterráneo	Saló d'actes de l'Ajuntament
31/12/1959 al 6/01/1960	Primer concurs de fotografia artística	Els premiats foren: Miquel Tous Nadal, Miquel Àngel Riera, Pedro Truyols i Jose Sírer Soler	Saló d'actes de l'Ajuntament
24/01/1960	Concert de piano de Manuel Díaz Criado	Obres de Castillo, Luis de Pablo, Turina, Mussorgski i Chopin	Sala Imperial
26/01/1960	Conferència amb il·lustracions musicals d'Antonio Agustín. El tema: "La música española en el Siglo de Oro"	Audició d'obres de Falla i Albéniz	Saló d'actes de l'Ajuntament
28/01/1960	Concert de piano. Joan Moll	Obres de Falla, Weber, Bach, Chopin i Albéniz	Saló verd de la Granja Palau

⁸ Hem d'advertir que hem detectat algunes dates que no es corresponen entre l'anunci del concert i el posterior esment fet en premsa. Així, per exemple, diu "el pasado jueves se celebró...", quan després a la setmana següent en diu "el pasado viernes". Pot ser que al darrer moment hi hagués canvis, pot ser algun error de tipografia. Així i tot, són sobretot els concerts realitzats l'agost de 1964.

7/02/1960	Concert de piano. Rita Bouboulidi	Obres de Prokofiev, Händel, Brahms, Bach i Chopin	Sala Imperial
14/02/1960	Missa en sufragi del mestre Servera	<i>Requiem</i> , cantat per la Capella de Manacor sota la direcció de Rafel Nadal	Convent dels pares dominics
28/02/1960	Recital de Lieder. Cantant: Gertrudis Launschild de Miró. Al piano, Jaume Mas Porcel	Obres de Ravel, Debussy, Schubert, Schumann i Bach	Sala Imperial
4/03/1960	Concert de guitarra. José Muñoz	Obras de Milán, Bach, Weis, Sor, Villa Lobos, Sains de la Maza, Tàrraga, Albéniz i Llobet	Sala Imperial
10 al 17/04/1960	Diorames. Cicle dedicat al setè Centenari del Sant Crist de Manacor. Tretze diorames amb la història i tradició del Sant Crist. Guió de Rafel Ferrer Massanet	Il·lustracions musicals. Realitzacions d'Antoni Riera, Alfons Puerto, Antoni Pocoví. Luminotècnia de Sion Garcia. Narradors: A. Fernández, Rafel Aguiló. Obres de Mozart, Händel, Dvorak i Sibelius	Saló d'actes del convent de les germanes franciscanes
10/04/1960	Premis Mossèn Alcover de Poesia. Presidits per Camilo José Cela	Premiada l'obra de Llorenç M. Gilabert <i>Les flors de la passió</i> . Finalista Rafel Jaume, amb <i>Tres poemes</i>	Cafeteria Milán
12/04/1960	Concert sacre. Orquestra de cambra de JM de Palma, dirigides per Emili Muriscot, i massa coral de Manacor, dirigida per Rafel Nadal	Obres de Gluck, Bach, Mas Porcel, Mozart, Beethoven, Rossini i Händel. Solistes Antonia Rosselló de Taberner, Jaume Pinya, Manuel Antero i Rufino Campo	Sala Imperial, funció de gala (dimarts sant)
10 al 17/04/1960	Segon concurs de fotografia artística	Premiats: Miguel Tous i Miguel Sureda	Saló de F. D. Fi del cicle del VII centenari
2/05/1960	Funció cinematogràfica	<i>Metrópolis</i> , de Fritz Lang. En col·laboració amb el cineclub Aries	Saló d'actes del col·legi Ramon Llull
8/05/1960	Sessió de diapositives de D. Luis Vilaro	En col·laboració amb el cineclub Aries	Cinema Goya

28/05/1960	Concert de piano de Ramon Coll Huguet	Obres de Chopin	Convent dels dominics
16/06/1960	Concert de Piano. Maria Luisa Joy i Ignasi Furió. Recital de poesia d'Anunciación Elegido	Obres de Schubert, Ravel, Schumann, Grieg i Brahms. Poesia de Juan Ramón Jiménez, Antonio Machado, Gabriela Mistral, Gerardo Diego y García Lorca	Claustre dels dominics
24/06/1960	Concert de violí: Eugen Prokop. Pianista acompanyant: Llorenç Galmes	Obres de Brahms, Debussy, Bach, Paganini, Sarasate i Falla	Sala Imperial
27/06/1960	Vi d'honor i Concert pel quintet de vent	Celebració del II Congrés nacional de JM	Saló d'actes de l'Ajuntament i coves del Drac
27/06/1960	Concert de piano. Flavio Varani, guanyador del premi "Frederic Chopin en Valldemossa"	Obres de Chopin i Villalobos, Guarneri i Mignone	Saló Verd de la Granja Palau



Figura 2. Recital de poesia d'Anunciación Elegido, que està recitant vora el piano vertical (16-06-1961).
Font: Arxiu Perlas y Cuevas.

Segon curs (1960-1961)

16/10/1960	Concert de violí: Xavier Turull. Pianista acompanyant: Àngel Soler	Mozart, Bach, Paganini i Sarasate	Sala Imperial
4/11/1960	Galmés, amb Jaume Piña i Eugen Prokop, violins	Vivaldi, Milhaud, Bach, Paganini i Saint-Saëns. Els dos darrers amb Corelli	Sala Imperial
20/11/1960	Missa en honor de santa Cecília		Convent pares dominics
20/11/1960	Flavio Varani, piano	Schumann, Poulenc, Mignone, Villalobos i Chopin	Sala Imperial
4/12/1960	Daisy de Luca, piano, i Alberto Jaffé, violí	Mozart, Beethoven, Bartok, Mignone i César Fraznck	Sala Imperial
23/12/1960 al 6/01/1961	Exposició de dibuixos de Pepe Callego	“Caras conocidas”, paisatges urbans i bodegons	Cafeteria Milán
23/12/1960	Edmond Rosenfeld	Obras de Schubert, Ravel, Kavalevski, Chopin	Sala Imperial
11/01/1961	José Colomer, clarinet, i Maria Luisa Cantos, piano	Mozart, Renschel i Brahms	Sala Imperial
22/01/1961	Ingolf Henning, piano	Mozart, Schumann, Debussy, Schaefer i Hindemith	Sala Imperial
12/02/1961	Manfred Schweiger, violí, i A. Soler, pianista	Händel, Mozart, Schubert, Hindemith i Falla	Sala Imperial
24/02/1961	Concert d'arpa: Muriel Donnellan	Hasselmans, Txaikovski, Mendelssohn, Granados, Albéniz, Donnellan, Debussy i Schubert	Sala Imperial
Del 4/03/1961 al 12/03	Exposició de pintura i escultura del grup Tago	Discurs de Rafel Jaume a l'acte d'inauguració	Saló de sessions de l'Ajuntament
7/03/1961	Col·loqui sobre art actual. Dins el marc de l'exposició del grup Tago	Lluís Ortas, Miquel Àngel Riera, Rafel Ferrer	Saló de l'Ajuntament

10/03/1961	Concert de piano, Alla von Buch	Scarlatti, Beethoven, Lopatnikoff, Fortner, Gentzmer, Buchtger, Scriabin, Schubert i Schumann	Sala Imperial
21/03/1961 24/03/1961	Funció infantil: <i>Ai Cuaquin que has vengut de prim</i>	Direcció de Fausto Puerto; direcció musical, Rafel Nadal	Teatre Principal
7/04/1961	Recital de cant a càrrec de J.B. Daviu (tenor) amb el pianista Gabriel Martínez	Cardillo, Leoncavallo, Chapí, Moreno Torroba, Vives, Gotow, Donizetti i Puccini	Sala Imperial
5/05/1961	Concert de violí: Juan Sanabras acompanyat al piano per Ricardo Requejo	Vitali, Brahms, Saint Sëns, Turina i Ravel	Sala Imperial
4/06/1961	Representació infantil d' <i>Ai Cuaquin</i> , i recital d'art líric	Desfilada de "pequeñas estrellas" i els cantants Miquel Fons, Miquel Girard i Bernat Bordoy	Acte inclòs dins les Fires i Festes de l'Ajuntament de Manacor
5/06/1961	"Tres recitales": Muriel Donnellan, Trio Armónico i Nunci Elegido. Fires i festes de primavera 1961	Donnellan, Massenet, Brahms, Saint-Saëns. N. Elegido: Poemes de Machado, De Retido, Cadestany, Mendez Calzada, J. Martínez, G. Diego. Trio Armónico: <i>Yo vendo unos ojos negros, Perdón, Currucucú Paloma</i>	Quarter Infanteria, recinte de les Fires i Festes
7/06/1961	Concessió dels premis "Mossèn Alcover" de poesia i teatre 1961	45 obres presentades. Guanyen Marià Aguiló, Jaume Vidal Alcover, premi especial a Rafel Perelló Paradelo	Hostal Jacinto
23/06/1961	Concert de piano a càrrec de Ramon Coll Huguet. Organitzat amb el col·legi Ramon Llull	Chopin, Debussy, Paganini, Listz, Faure i Ravel	Sala Imperial
16/08/1961	Concert de piano: Julio García Casas	Schumann, Soler, Scarlatti i Chopin	"Socavón" dels Hams

Tercer curs (1961-1962)

29/09/1961	Recital de cant: Bartolomé Català (tenor). Piano: Rafel Nadal	Sorozábal, Grever, Capua, Serrano, Donizzetti, Schubert, Vives i Puccini	Sala Imperial
27/10/1961	Trio JM de Barcelona: Maria Canela (piano), José Maria Alpiste (violí), Júlio Pañella (clarinet)	Mozart, Brahms, Drenk, César Frank i Béla Bartók	Sala Imperial
12/11/1961	Missa en honor de santa Cecília. Organista: Antoni Matheu, Capella de Manacor, Jaume Piña (violí) i R. Nadal (harmòniium)	La Capella interpreta un himne de Beethoven. Corelli.	Convent pares dominics
12/11/1961	Primera Assemblea provincial. Concert del Regiment d'Infanteria de Marina dirigit per Agustín Bertomeu	Weber, Turina, Bretón, Beethoven i Prokofieff. Insígnia de Soci d'Honor a Juan Mesquida. Dinar a Porto Cristo i visita a les coves dels Hams	Sala Imperial
26/11/1961	Recital de cant. Margarita Raurich (soprano), Ramon Castillo (piano)	Carissimi, Purcell, Händel, Brahms, Ravel, Schumann, Rodrigo i Falla	Sala Imperial
17/12/1961	Concert de piano. Ettore Peretti. Premi del II Concurs Frederic Chopin de Valldemossa	Chopin, Brahms i Beethoven	Sala Imperial
31/12/1961	Festa de Cap d'Any		Hotel Perelló, Porto Cristo
22/01/1962	Concert de guitarra. Dieguito Blanco (11 anys)	Tàrrega, Sor, Loggi, Chopin, Giuliani, Pujol, Blanco, Narváez i Pedrell	Sala Imperial
20/01/1962	Audició de Negro Spirituals. Elwood Peterson. Pianista: A. Soler	Antic Testament, naixement, infància i missió de Crist, passió, mort i resurrecció. Revelació	Sala Imperial
23/02/1962	Concert de Guitarra. Pedro Navascués	Sans, Sor, Tàrrega, Llobet, Chopin, Carcassi, Visee i Bach. Una obra en col·laboració amb Antoni Martí	Salón Fénix

23/02/1962	Concert de piano, Frans Brouw	Mozart, Beethoven, Brahms, Schubert, Listz, Ravel, Absil i Prokofieff	Sala Imperial
24/02/1962	Concessió dels Premi "Mossèn Alcover" 1962 de poesia	Premiat: Juan Cervera Sanchís, amb <i>Aguarda aurora</i>	Hotel Jacinto
18/03/1962	Concert a càrrec del Cor del Col·legi Major Sant Jordi de Barcelona. Direcció: Ramon Puig	Obres de Morera, Millet, Vives, Ortelli, Media-Villa, Michelena, Lubizarreta. Espirituals negres i cans populars russos	Sala Imperial
24/03/1962	Concert de violí. Eugen Prokop	Mozart, Debussy, Pott, Svendsen, Wieniawsky, Paganini i Falla	Salón Fénix
25/03/1962	Concert de piano: André de la Varre	Schumann, Chopin i Beethoven	Sala Imperial
6/04/1962	Concert de piano: France Catherine Goffin de Spinosa	Bach, Chopin, Bartok, Ravel i Listz	Sala Imperial
11/05/1962	Concert de violoncel i piano: Françoise i Simone Pierrat	Francoeur, Martina, Brahms, Faure, Listz, Ravel i Txaikovski	Sala Imperial
18/05/1962	Funció cinematogràfica <i>El general de la Rovere</i>	En col·laboració amb Cineclub Aries	Sala Imperial
17/07/1962	Inici "Festivals dels Hams" amb el concert de cant i guitarra, Rosa Maria Barbany (soprano) i Renata Tarragó (guitarra)	Milán, Daza, Vázquez-Pisador, Fuenllana, Morales y Valderrábano. Cançons populars espanyoles i obres de Milán, Fuenllana, Mudarra, Sanz i Ferrandiere per a viola	"Socavón" dels Hams
5/08/1962	Excursió a l'illa de Cabrera	Seixanta-quatre participants, en les embarcacions <i>Niña</i> i <i>El Turismo</i> . Missa.	Des de Porto Cristo
16/08/1962	Concert de violoncel. Josep Trotta, i L. Galmés al piano	Bach, Falla, Händel, Laserna, Sammartini, Cassadó, Albéniz i Granados	"Socavón" dels Hams
31/08/1962	Concert de violí: Eugen Prokop, pianista L. Galmés	Stamitz, Debussy, Bach, Paganini i Sarasate	"Socavón" dels Hams



Figura 3. Eugen Prokop i el pianista Llorenç Galmés posant amb l'equip directiu de JM de Manacor: d'esquerra a dreta, Rafel Ferrer, Joan Segura, Jaume Pinya, Llorenç Galmés, Miquel Tous, Eugen Prokop, Rafel Nadal, Joaquin Cubells, Miquel Àngel Riera, Alfonso Puerto. Font: Perlas y Cuevas.

Quart curs (1962-1963)

28/01/1963	Ettore Peretti, concert de piano		Sala Imperial
19/02/1963	Conjunt de Conchita Montijano	Representació teatral <i>A media luz los tres</i>	Sala Imperial
1/03/1963	Marta Santa-Olalla, acompanyada a l'arpa per Mari-Carmen Alvira		Sala Imperial
26/03/1963	Llorenç Galmés, conferència	Conferència sobre música espanyola	Salón Fénix
5/04/1963	Eugen Prokop, violí. Ramon Coll, piano	Leclair, Milhaud, Suk, Kodaly, Dvorak i Micniawski	Sala Imperial
19/04/1963	Mariemma y su ballet. Coral JM Manacor; direcció, Rafel Nadal. Pianista acompanyant: Enrique Luzuriaga	Inauguració del XVII Congrés Internacional de JM. Jornada realitzada a Manacorw	Coves del Drac

3/06/1963	Marienma. Cor de JM	250è aniversari de Juníper Serra. Visita de Fraga Iribarne	Coves del Drac
12/06/1963	<i>L'encisament del Sen Fum</i> , dirigit per Guillermo Alcover	Obra de Marian Aguiló que fou Premi "Mossèn Alcover" de teatre	Salón Fénix
16/06/1963	Excursió a platges de Santanyí i Arenal		
9/08/1963	Roger Brügger, pianista	Bach, Beethoven, Chopin, Debussy, Dadelmann	Jardins de sa Marineta
24/08/1963	Julio García Casas	"El cante jondo", conferència	Hotel Drac, Porto Cristo

Cinquè curs (1963-1964)

17/09/1963	El Farol, grup escènic. Direcció, A. Mus. Presentació del grup	<i>Historias para ser contadas</i> , de O Dragún	Sala Imperial
8/10/1963	Repetició de <i>Historias para ser contadas</i>	Actuacions també a Santanyí, Felanitx, Inca i Palma	Sala Imperial
19/09/1963	Entrega premis Mossèn Alcover de poesia. Mantenidor de festa, Anthony Kerrigan	Guanyador, <i>Soledad de Piedra</i> , d'Andrés Verger Cardona	Hotel Drac
5/12/1963	Grup escènic El Farol. Direcció, A. Mus. Homenatge a Cocteau dins el Cicle de Nadal	Lectura de <i>El águila de dos cabezas</i> , de Cocteau	Salón Fénix
21 a 31/12/1963	Exposició de dibuixos de Fraver i olis de Federico Maier.		Local de F. F.
31/12/1963	Festa de Cap d'Any		Hotel Drac
14/01/1964	Bisbe de Mercedes (Uruguay), Mons. Enrique Lorenzo Cabrera	Col·loqui sobre el Concili Vaticà II	Saló d'actes de l'Ajuntament
18/01/1964	José Monleón, crític teatral de la UNESCO	Conferència sobre teatre europeu	Granja Palau
26/01/1964	Juan Coll, guitarra	Schubert, Carcassi, Megari, Albéniz, Malais, Granados, Tàrrega	Salón Fénix
4/02/1964	Quadre escènic femení del Círculo Medina de Palma	Estrena de <i>Esperando a Godot</i> , de Samuel Beckett, i <i>La lección</i> , de Eugene Ionescu	Sala Imperial

12/03/1964	Grup escènic El Farol. Direcció, A. Mus	<i>El tintero</i> , de Carlos Múñiz	Salón Fénix
28/03/1964	Leopoldo Querol, piano	Listz, Falla	Cine Goya
4/04/1964	Programa excursió	Excursió per als socis de JM al puig de la Victòria i cala Sant Vicenç	
16/05/1964	Gala literària IV centenari naixement Shakespeare	Actuació de José Gual Lloberes i Màrius Sempere	Salón Fénix
26/05/1964	Maria Carmen Pulido, violí, acompanyada per Ignasi Furió, piano	Sarasate, Bela Bartok, Isaye, Kubay, Veracini	Salón Fénix
19/08/1964	Edmond Rosenfeld, pianista	Mozart, Chopin, Brahms	Hotel Gran Sol Cala Bona
21/08/1964	Juan Bautista Daviu i Edith Jaeger	<i>La Traviata, Lucia di Lammermoor</i>	“Socavón” dels Hams
22/08/1964	Juan Bautista Daviu i Edith Jaeger	Repetició del programa anterior	Hotel Gran Sol Cala Bona
8/11/1964	Guillem Jaume, pianista	Jam-session	Granja Palau
15/11/1964	Ramon Roncal i Fernando Castaño, duo de guitarres	Anònim, Vivaldi, Carulli, Bach, Couperin, Rameau, De Visée, Mompou, Fleury, Granados, Albéniz, Falla	Salón Fénix
27/11/1964	Rosa Capilla, pianista	Händel, Schumann, Ravel, Mompou, Falla, Granados	Salón Fénix
24/12/1964	Entrega premis Mossèn Alcover	Conferència “Erotismo y moral de la juventud”, per Aranguren. Premis: <i>El llarg silenci de la mort</i> , de Joan Manresa; i Carlos Murciano, poesia en castellà	Hotel Drac

Aportacions de Joventuts Musicals de Manacor

Després de l’entrega dels premis “Mossèn Alcover” el desembre del 1964, sembla desaparèixer tota activitat de Joventuts Musicals de Manacor. Un article publicat a *Arriba* (núm. 1431, 27/11/1965), “La Capella, Ave Fénix”, ens en dona la confirmació:

[...] Desaparecidas las JJMM, que solían celebrar en años anteriores diversos actos en honor de la patrona, solo ha restado en su puesto, dentro del ámbito musical de nuestra ciudad, la histórica “Capella de Manacor” [...]

La veritat és que la Capella duia uns anys sense cantar, encara que als concerts esmentats anteriorment hi observam la participació d'un Cor de JM que més que probablement estava format per les mateixes persones. Quan s'acaba la presència de l'entitat a Manacor, la Capella torna a aparèixer.

Mitjançant l'activitat de Joventuts Musicals a Manacor es produeix una "amortització" de grups artístics existents a Manacor: la mateixa massa coral de la Capella de Manacor, artistes plàstics, músics (el mateix Rafel Nadal, Guillem Jaume), gales dels Hams i també els espectacles programats a les coves del Drac, els mateixos actors de El Farol (alguns havien format part de l'Agrupació Artística), personalitats artístiques singulars com Nunci Elegido o Joan Riera Ferrari, que també apareixen en els programes. La tasca fou també coneguda a altres poblacions de Mallorca, així El Farol interpretà les seves obres a Inca, Santanyí, Felanitx, Palma. Rafel Nadal intervingué amb una comunicació el 9/12/1962 a l'Assemblea de zona, titulada "Expansión de Juventudes Musicales".

És als primers concerts del 1964 quan es comença a notar la poca presència del públic, i això és esmentat en les crítiques de la premsa local. El curs del 1963 semblà marcat per la feina organitzativa del Congrés Internacional. Les dades dels concerts escassegen, però així i tot es comença un nou curs. Com a principals aportacions, cal destacar:

- La dinamització de la vida cultural de Manacor, entrelaçant diverses formacions de caràcter artístic (El Farol, cineclub Aries, artistes plàstics, l'activitat personal de Rafel Nadal).
- La varietat d'instrumentistes, concerts i recitals, que aporten una gran riquesa i fa que els ciutadans puguin tenir a mà una oferta que els educa i amplia els coneixements musicals. S'ofereixen concerts d'instruments poc habituals, com l'arpa (probablement la primera arpa solista tocada a Manacor). Essencialment es tracta d'un repertori molt diferent al que era ofert des d'institucions com la Capella de Manacor o bé la pròpia banda.
- La presència d'artistes i intel·lectuals de renom: Camilo José Cela, Aranguren, els concerts i visites d'Eugen Prokop, Ramon Coll, el musicòleg i pianista Leopoldo Querol.
- La promoció de fets innovadors al voltant del fet artístic, com la creació dels premis Mossèn Alcover.

Manacor començava a canviar, però els mitjans encara eren minsos. Així, Leopoldo Querol és l'encarregat d'estrenar un piano de cua. Abans, Joventuts Musicals en tenia un de vertical, que protagonitzà un fet molt poc habitual: va caure al Llac Martel.



Figura 4. Breu article de l'època, sense datar (Diario de Mallorca ?). El fet va ocórrer el 19/04/1963, després de l'actuació de Mariemma y su ballet i el Cor de JM i Rafel Nadal. Font: Arxiu Perlas y Cuevas.

Mestre Nadal no sap dir exactament quin va ser el motiu exacte de la desaparició de Joventuts Musicals a Manacor, però les connexions amb Palma aflluïxaren, els concerts també, i sembla que la raó fou l'esmentada abans: que el públic de Manacor deixà d'interessar-se per l'assistència a les activitats musicals. Va ser una oportunitat única per poder escoltar concerts de diferent natura, que d'una altra manera no hi haurien estat, vists els gustos musicals del poble de Manacor, sempre més inclinat a la lírica.

El recompte d'activitats total és el següent:

Concerts, esdeveniments musicals	65
Cinema	5
Exposicions	5
Certàmens poètics	5
Funcions teatrals	10
Excursions	5
Concursos de fotografia	2
Conferències	6
Col·loquis	2
Diorames	1
Altres: festes de Cap d'Any	2

Sembla que a Manacor aquestes iniciatives poden ser fruita del temps. Però no just a Manacor, pertot arreu aquestes iniciatives culturals depenen de personalitats capaces de crear lligams entre institucions. És sobretot la falta de fermesa i durabilitat en la creació d'aquests lligams que fan que iniciatives com aquesta desapareguin. La riquesa cultural que aportava Joventuts Musicals es va perdre perquè probablement ningú va poder trobar la manera de mantenir uns mínims d'assistència per part del públic.

ARXIUS CONSULTATS

Arxiu documental de la revista *Perlas y Cuevas*.

Arxiu personal de Rafel Nadal.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Arriba (gener 1959 - gener 1966).

AVIÑOÀ, Xosé (coord.) (2003). *Història de la Música Catalana, Valenciana i Balear. Diccionari I-Z*. Vol. X. Barcelona: Edicions 62.

DOMÍNGUEZ HENARES, Dolors; FEBRER GALMÉS, Margalida (2011). *Teatres i cinemes de Manacor*. Manacor: Ajuntament de Manacor.

El desarrollismo (años 60): el boom turístico de sol y playa [en línia]. <http://www.regmurcia.com/servlet/s.SI?sit=c,373,m,1915&r=ReP-27492-DETALLE_REPORTAJES>

Juventudes Musicales de España [en línia]. <<http://asociaciones.jmspain.org/upload/ConoceJMSpain.pdf>>

Juventuts Musicals International (JMI) [en línia]. <<http://www.jmi.net/page.php?n=2&s=1#.VAOdIaN-ZCGc>>

Llei 197/1963, de 28 del desembre, sobre zones d'interès turístic nacional. BOE-A-1963/22673 [en línia]. <https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-1963-22673>

MAYOL, Guillem; RULLAN, Antònia (2012). *Història del teatre a Manacor (de la modernitat a l'actualitat)*. Manacor: Món de llibres. P. 98-90.

Perlas y Cuevas, núm. 32 (23 setembre 1962). [Número especial dedicat a Joventuts Musicals]

Perlas y Cuevas (1962 – 1966).

Agraïments: gràcies sincerament a l'ajuda de Rafel Nadal Nadal, i a Antoni Ferrer –que compartí generosament l'arxiu de *Perlas y Cuevas*.